

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІСТОРИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА КУЛЬТУРОЛОГІЇ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

**«ІНФОРМАЦІЯ ТА КУЛЬТУРА
В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ЛЮДСТВА»**

Матеріали
Міжнародної науково-практичної конференції
04 листопада 2015 року

Маріуполь 2015

УДК 316.7:004(063)
ББК 73я431

Інформація та культура в забезпеченні сталого розвитку людства: зб. матеріалів Міжнар. наук.-практ. конф., Маріуполь, 04 листопада 2015 р. / Маріупольський державний університет; за заг. ред. Г. І. Батичко. – Маріуполь: МДУ, 2015. – 220 с.

Редакційна колегія:

Г. І. Батичко, к. н. з мист., доцент; *І. О. Петрова*, к. і. н., доцент;
Ю. М. Нікольченко, доцент; *Ю. В. Рябуха*, к. і. н., доцент.

Збірник містить матеріали Міжнародної науково-практичної конференції з проблеми забезпечення сталого розвитку людства, яка відбулася 04 листопада 2015 року. Ключовою темою конференції стало виявлення ролі інформації та культури як ключових чинників, що здатні забезпечити стабільне функціонування суспільної моделі в умовах підвищених ризиків. До збірника увійшли тези доповідей, присвячених дослідженню інформаційно-культурних процесів в різних дискурсах суспільного буття.

Видання адресоване науковцям, викладачам, аспірантам та студентам, а також усім, хто цікавиться сучасними проблемами науки та освіти.

Редакція не несе відповідальності за авторський стиль праць,
опублікованих у збірнику

Комп'ютерна верстка: Н. В. Стахієва

Формування єдиного і повністю контрольованого інформаційного простору - очевидна стратегія розгортання інформаційної складової конфлікту з боку агресора. Це можливо при певному типі політичного режиму, коли влада контролює інформаційні потоки. Ось чому успішною є пропаганда при тоталітарних і авторитарних режимах.

Канали комунікації: ТБ- для обивателя; онлайн видання; блоги, соціальні мережі, професійний троллінг. Методи технології:

1. Маніпулювання порядком денним («че там у хохлов»)
2. Спотворення подій, фейкові новини («заборона російської мови», «розп'ятий хлопчик»)
3. Однобічні коментарі
4. Лексичні позначення - «ополченці» «повстанці»
5. Формування асоціацій – «фашисти», «хунта» .
6. Чутки
7. Спецподії, провокації до пам'ятних дат і масових заходів.

Пропагандисту дуже важливо вбудуватися в стереотипи масової свідомості. Приєднатися до образів, які вже є в головах людей, створити асоціації. Пропаганда сильна саме своєю опорою на старий набір символізації, упереджень і бажань. Пропаганда піднімає їх з глибин свідомості, роблячи працюючими, а не пасивними.

Інформаційний фронт «гібридної війни» розгортається відразу на декількох напрямках. Насамперед: 1) серед населення в зоні конфлікту; 2) серед населення країни, проти якої здійснюється агресія, проте територія якої не охоплена конфліктом; 3) серед громадян країни-агресора; 4) серед міжнародного співтовариства.

Протистояти інформаційній агресії дуже складно. Існує думка, що найкраща контрпропаганда - це правда. Але одержувачу пропаганди не потрібна правда. Йому потрібне постійне підживлення своїх поглядів. Тому найкраща контрпропаганда - це заборона ворожої пропаганди, де це можливо. Виникає питання- як же свобода слова? Це завжди складно для журналістів, бо вони стикаються з ділемою патріотизму и професійних цінностей. Характерним для цієї ситуації є або «невидимість» противника, або порівняння двох сторін, персоналізація історій «своїх» хлопців и демонізація ворога, антропомінімізація супротивника (заниження в ньому людських якостей), яка проявляється навіть у лексичних позначеннях з того чи іншого боку - «укропи», «колоради» .

1) Волонтерські інформаційні проекти - Інформаційний опір Тимчука, блоги Семенченка, проект Stopfake, сайт Інформнапалм. Але отримувачі даної інформації, - це в основному патріоти, кого не треба переконувати.

2) Телебачення і преса.

3) Міністерство інформаційної політики, яке справедливо критикують через малу ефективність.

4) У прифронтових районах дуже важливі зустрічі військовослужбовців з учнями шкіл, студентами, проведення спільних заходів з патріотичного виховання.

УДК 1.316(043)

С. В. Янковський

/м. Маріуполь/

СТРУКТУРНА СВОЄРІДНІСТЬ КОНЦЕПТУ «СОЦІОКУЛЬТУРНИЙ СВІТ»

Концепт «соціокультурний світ» визначає суспільство з особливим, специфічним для нього типом культури. Тип культури визначається не тільки історичними, але й структурними особливостями.

Фундаментальні ознаки соціальної системи набувають значення через відношення протилежності автопойезису, процесу репродукції та відтворення суспільства, та аллопойезису, процесу виробництва. Термін «автопойезис» був створений Умберто Матурана та Фраціско Варела та впроваджений в статті «Автопойетичні системи» («Autopoietic Systems», 1972) [2]. Або ж має розглядатися як самоорганізація та самопосилання суб'єкта, що становить базову модель витоків свідомості, мови, культури [5, р. 203]? Аллопойезис як відмінність «машин», що виробляють, впровадив Ф. Варела. Аллопойезис означає, що процес виробництва має результат відмінний від тих матеріальних елементів, з яких його складено. Більшість виробничих процесів є аллопойетичними [2]. Прикладом, є продукція, вироблена на конвеєрі, виробничій лінії тощо. В аналізі символічного виробництва Проблема співвідношення автопойезису та аллопойезису соціальних систем є проблемою «онтологічного дзеркала» (когнітивна метафора свідомості, мови, культури, що сходить до традицій платонівських діалогів [3, р. 99]).

До внутрішньо-системних процесів суспільства належать ритуали та традиції, процеси пов'язані із економічною діяльністю, комунікація та інтеракції, демографічні та міграційні процеси а також очікування, планування. Які з них належать до автопойетичних, а які до аллопойетичних? Чи кожний соціальний процес може розглядатися під кутом відмінності автопойезису та аллопойезису? Зрештою, що саме визначає ця відмінність? Ці питання можуть бути узагальнені, пропонованою Н. Луманом тезою: соціальні системи відтворюють себе лише гарантуючи взаємопроникнення «життя» та «свідомості» [1, с. 292]. Із цього слідує, що соціальні системи автопойетичні. З іншої сторони саморефрентність таких систем може бути гарантована за наявності спостереження, планування, контролю, самописання. Зазначимо, що відношення цих елементів становить замкнену гілку диз'юнктивного зв'язку, яка може бути проінтерпретована як інформаційна модель соціальної системи.

Таким чином, структурна своєрідність концепту соціокультурного світу визначається протилежність аутопойетичних та аллопойетичних структур соціальної системи, маємо наполягати на тезі, що вони відображають протилежність комунікаційної та інформаційної моделі соціальних систем.

ЛІТЕРАТУРА

1. Луман Н. Социальные системы. Очерк общей теории / Н. Луман ; пер. с нем. И. Д. Газиева ; под ред. Н. А. Головина. – Санкт-Петербург : Наука, 2007. – 641 с.
2. Allopoiesis [Electronic resource] // Web Distionary of Cybernetics and Systems. – Mode of access: <http://pespmc1.vub.ac.be/ASC/ALLOPOIESIS.html>
3. Barilier É. Le Banquet / É. Barilier. – Lausanne ; [Paris] : l'Âge d'homme, 1984. – 111 p.
4. Kremer-Marietti A. Réflexions sur l'autopoïèse [Electronic resource] / A. Kremer-Marietti // Dogma. Revue de philosophie et de sciences humaines. – 2012. – octobre. – P. 1–6. – Mode of access: <http://www.dogma.lu/pdf/AKM-Autopoiese.pdf>
5. Smith J. Qualitative Complexity: Ecology, cognitive processes and the re-emergence of structures si post-humanist social theory / J. Smith, C. Jenks. – Abingdon, Oxon, 2006. – 320 p.

УДК 008:14+791(084)(043)

Д. С. Воронік
/м. Маріуполь/

«КУЛЬТУРНИЙ ГЕРОЙ» В СУЧАСНОМУ УКРАЇНСЬКОМУ КІНО (НА МАТЕРІАЛІ ФІЛЬМІВ «ТОЙ ХТО ПРОЙШОВ КРІЗЬ ВОГОНЬ» ТА «ПОВОДИР»)

На сучасному етапі Україна постала перед потребами виробити здатність у всіх громадян країни ототожнювати себе з великою національною спільнотою, її символами та